

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY MIASTA RADKÓWA

2. Czas powstania

XIII, XIV, XV w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

RADKÓW

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **RADKÓW**

6. Współrzędne geograficzne

50°30'14"N16°24'12"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

USŁUGOWE

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

NAZWY: Wunslbuc (1322 r.), Wunschilburg (1349, 1467 r.), Wünschelburk/Wünschelburg (1460, 1789–1945 r.), Hradek, Gródek Śląski (po 1945 r.), Radków (po 1945 r.)

HISTORIA: Według historyków niemieckich, Radków powstać miał już poł. XIII w. Lokacja miasta nastąpić miała w latach 1253–1278 (według historiografii niemieckiej) lub w latach 1310–1322 (według historiografii polskiej). W 1290 r. wzmiankuje się istnienie kościoła św. Bartłomieja. Radków wzmiankowany jest jako miasto dopiero zaś w 1322 r., zaś jego burmistrz w 1371 r. Na przełomie XIV i XV w. wzniesione zostały obwarowania miejskie, wyznaczające historyczny układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków. W 1425 r. miasto zostaje zdobyte przez wojska Husyckie, zaś w 1469 r. Radków został zniszczony w czasie wojen Jerzego z Podiebradów z Maciejem Korwinem. W 1534 r. wzmiankuje się istnienie ratusza. W czasie trwania wojny 30-letniej Radków był kilkakrotnie plądrowany i niszczony. W XVIII w. miasto otrzymało status niezależnego garnizonu. Wiek XIX w. przyniósł miastu początek powolnego rozwoju przemysłowego. W 1842 r. wielki pożar zniszczył większą część Radowa. W 1903 r. miasto otrzymało linię kolejową. Do 1945 r. Radków był miastem powiatowym. Po 1945 r. nastąpiły niewielkie zmiany w krajobrazie architektonicznym. Historyczny układ urbanistyczny Radkowa skupia się wokół centralnego Rynku z wyprowadzonymi z niego ulicami oraz zabudową, otoczoną murami miejskimi wraz z placem kościelnym ukształtowanym ok. 1580 r. po stronie południowej. Od 1856 r. rozpoczęto rozbiieranie fortyfikacji miejskich, tworząc promenadę.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura – załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

sierpień 2022 r.

Kamil Pawłowski

Kamil Pawłowski

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	RADKÓW	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	RADKÓW		
3. Powiat	KŁODZKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY MIASTA RADKOWA

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE: ŹRÓDŁA I LITERATURA

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- przekształcenia istniejącego układu urbanistycznego wynikające z intensywnego rozwoju infrastruktury zabudowy usługowej i mieszkaniowej;
- modernizacja istniejącej, historycznej zabudowy z wykorzystaniem materiałów i rozwiązań ahistorycznych;
- lokowanie nowych obiektów użyteczności publicznej o cechach ahistorycznych;
- modernizacja dróg i ciągów pieszych z wykorzystaniem materiałów ahistorycznych.

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- zachowanie charakterystycznych cech układu urbanistycznego ograniczonego linią dawnych obwarowań miejskich, tj. wysokość nowej zabudowy, jej forma, bryła, kształt elewacji;
- zachowanie i konserwacja elementów historycznych tj. nawierzchnie historyczne, elementy infrastruktury historycznej;
- modernizacja istniejącej zabudowy mieszkalnej i usługowej z poszanowaniem substancji zabytkowej, bryły i formy;
- eliminacja elementów ahistorycznych, powstałych po 1945 r. niewpisujących się w historyczny układ urbanistyczny;
- zachowanie historycznych ciągów komunikacyjnych oraz historycznej linii zabudowy;
- zachowanie historycznej zieleni wiejskiej oraz elementów małej architektury sakralnej;
- **zachowanie wież kościoła św. Doroty i ratusza miejskiego jako dominant w historycznym krajobrazie architektonicznym Radkowa.**

ŹRÓDŁA I LITERATURA

Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu

Rybka-Ceglecka, *Studium środowiska kulturowego gminy Radków, powiat Kłodzki, woj. dolnośląskie*, Tom II, Wrocław 1999.
Wilczyńska-Koper W., *Studium historyczno-urbanistyczne miasta Radkowa, woj. Wałbrzych, Wrocław 1984.*

Kögler J., *Die Chroniken der Grafschaft Glatz*, Bd. 1, *Die Stadt- und Pfarrechroniken von Lewin, Mittelwalde, Wünschelburg, Neurode, Wilhelmsthal*, 1892.
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1830.
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
Zimmermann F.A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, Bd. 9, Brieg 1789.

Kartografia

F.C. Werde, *Kriegskarte*..., z pot. XVIII.
Mapa Hrabstwa Kłodzkiego z lat 1747–1752.
Topographische Karte 1:25 000; Wünschelburg, 3188, 1913 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

sierpień 2022 r.

Kamil Pawłowski

